

Werkstuk Scholieren.com

Praktische opdracht Aardrijkskunde Zuid-Noorwegen

ezkimo

Ligging.

Noorwegen heeft een oppervlakte van bijna 325.000 km², dit is 8,5 keer zo groot als Nederland.

Met 4,5 miljoen inwoners heeft Noorwegen het minste aantal inwoners van Scandinavië.

De absolute ligging van Zuid-Noorwegen is tussen de 5 en 10 graden oosterlengte en tussen de 58 en 62 graden noorderbreedte.

Win

een weekend Breda met 3 vrienden en...

ontdek de leukste studentenstad van het zuiden!

KLIK HIER →

OPEN DAG 7 november a.s.

Aangeboden door:

NHTV internationaal hoger onderwijs Breda

een weekend Breda met 3 vrienden en...
Ontdek de leukste stad van het zuiden!
Aangeboden door: Internationaal hoger onderwijs Breda
OPEN DAG 7 november a.s.

scholieren
.com

Noorwegen is een van de 4 landen van Scandinavië. De westkant ligt aan de Atlantische oceaan, en aan het oosten grenst het aan Zweden.

Het land kan onderverdeeld worden in de volgende toeristische gebieden: Oslo en Oslofjord (zuidoost), Sorlandet (zuid), De Fjordenkust (west), de hoogvlakten in Midden Noorwegen en Noord Noorwegen.

Het land is geschikt voor natuurliefhebbers, liefhebbers van actieve vakanties zoals bergsport, fietsen, kanoen, hengelen, wintersport, wandelen en gletsjertochten. Ook autorondreizen en cruises langs de fjordenkust wordt veel gedaan.

In het binnenland van Zuid-Noorwegen met zijn vele meren, ligt het berggebied Joyunheim (tot ruim 2400 m hoog), in het noordoosten begrensd door Gudbrandsdal met vele boerderijen uit de 16de en 17de eeuw. Het kenmerkendste hooggebergte type van Noorwegen is echter de fjell (hoogvlakte), bijv. de Dovrefjell waar men 's zomers kan skiën. Noorwegen telt vele gletsjers, o.a. de Jostedalsgletsjer, de grootste van Europa. Voss is centrum van een gebied met eeuwenoude dorpen. In Zuid-Noorwegen vindt men de meeste stavkirken, middeleeuwse kerkjes met een zeer typische bouw.

Landschappelijke kenmerken.

In Zuid-Noorwegen vind je uitgestrekte bossen, hoge bergen, diepe dalen, blauwgrijze gletsjers en weidse fjorden.

Langs de kust eet een ontelbaar aantal zeevissen zich in de algenzone dik en rond. De hier meest voorkomende vissoorten zijn kabeljauw, koolvis, pollak en verschillende platvissoorten. De veelsoortigheid is zo groot dat men meestal een boek nodig heeft om achter de naam van de gevangen vis te komen. De vangst vertoont dan ook een enorme schakering. Vooral wanneer een van de prachtige lipvissen op het aas is afgekomen.

Met al de fjorden, eilandjes en klippen is de Noorse kustlijn meer dan 30.000 km lang. Dankzij de warme Golfstroom kan het gehele jaar door goed worden gevist. Noorwegen is een van de bergachtigste landen van Europa. Het land is feitelijk gelegen langs een lange bergkam.

De Noorse bergen zijn gevormd door gletsjers ten tijde van de ijstijd. Daardoor zien ze er heel anders uit dan bijvoorbeeld de Alpen. Noorwegen kent bijvoorbeeld een groot aantal hoogvlaktes. De bekendste hoogvlakte is de Hardangervidda.

Vanwege de lage bevolkingsdichtheid van Noorwegen leven er nog een groot aantal wilde dieren in de natuur. Ook planten hebben alle ruimte in Noorwegen.

Dieren die in Noorwegen in het wild voorkomen zijn onder andere: rendieren, wolven, elanden, herten, beren, lynxen, bevers, otters en lemmings. Uiteraard is Noorwegen ook interessant voor vogelliefhebbers. Zo komt onder andere de bekende papegaai duiker aan de kust voor.

De Noorse meren, rivieren en kustwateren zijn over het algemeen rijk aan vis. Voor binnenwater zijn echter wel vergunningen nodig.

Klimaat

De jaarlijkse neerslag in mm in Zuid-Noorwegen verschilt: aan de westkust is het zo'n 1200-2000 en aan de zuidkust 800-1200 mm per jaar. Dit verschil komt doordat er dwars door Noorwegen een gebergte loopt waardoor je twee verschillende klimaten krijgt. De temperatuur in januari is in het oosten ook een stuk kouder, namelijk

-15 tot -10 graden, dan in het westen, namelijk -10 tot -5 graden. De temperatuur in juli is in het zuidoosten 17,5 tot 20 graden en in het westen 10 tot 15 graden.

In het (zuid)oosten van het land zijn uitgestrekte naaldbossen, maar het (zuid)westen is minder dicht bebost.

De Noren zijn gek op het plukken van bessen en paddestoelen. Beide zijn (met uitzondering van een aantal soorten) toegestaan. Vooral bij paddestoelen is echter een goede kennis van groot belang.

In verhouding tot de weinige beschikbare landbouwgronden is de opbrengst van de akkerbouw, tuinbouw en veeteelt erg groot. Om afhankelijkheid van het buitenland te voorkomen worden de boeren zwaar gesubsidieerd en de prijzen van agrarische producten kunstmatig hoog gehouden. Zo wordt in Zuid-Noorwegen het verbouwen van graan gestimuleerd, om in de gebieden die niet voor graanproductie geschikt zijn, veeteelt mogelijk te maken, die (zij het zwaar gesubsidieerd) nog enigszins rendabel is. Op deze wijze wordt ook geprobeerd de ontvolking van vooral Noord-Noorwegen tegen te gaan. Het bosbezit is voor ongeveer twee derde in handen van boeren en wordt meest kleinschalig geëxploiteerd in combinatie met het boerenbedrijf voor houtproductie. De meeste Noorse huizen worden nog steeds van hout gebouwd. De zee speelt nog altijd een belangrijke rol in de Noorse economie. De export van visproducten levert jaarlijks miljarden Noorse kronen op. In 1977 is een 200-mijlszone ingesteld. De viskwekerij (o.a. zalm en forel) is een groeiindustrie die steeds belangrijker wordt.

Noorwegen heeft de grootste gebieden met natuurschoon in Europa. Het bekendst is de door fjorden ingesneden westkust met de vele eilanden. In de fjorden monden de rivieren vaak met watervallen uit.

Door de bergen wordt Noorwegen op een natuurlijke manier verdeeld in een aantal regio's. Vestlandet (het west land) is het bekendste in het buitenland, omdat de

bekende fjorden hier liggen. De belangrijkste stad in deze regio is Bergen. Østlandet (het oost land) heeft als centrum de stad Oslo. Deze regio is wat vlakker dan Vestlandet en heeft dus ook meer landbouw en uitgestrekte bossen. Sørlandet (het zuid land) is de zuidelijke regio. Deze ligt rond de stad Kristianstad. Dit is het warmste gebied van Noorwegen. Trøndelag is het gebied rond Trondheim. Trondheim is de derde stad van Noorwegen en historisch zeer belangrijk. Nord Norge (Noord Noorwegen) is de laatste regio. Deze regio is de minst bevolkte regio. Onder deze regio vallen onder andere de bekende Lofoten eilanden groep.

Bevolkingskenmerken.

Geschiedenis

De eerste sporen van mensen zijn van rond 8000-9000 voor Christus, dus van vlak na de ijstijd. Vanwege de bergen woonden de mensen er geïsoleerd van elkaar en daardoor ontstonden een groot aantal kleine onafhankelijke staten. Rond het jaar 700 bestond Noorwegen uit zo'n 30 staten.

De vikingtijd begon in 793 met de plundering van een klooster en duurde tot 1066, dat was het jaar dat

Willem de Veroveraar Engeland veroverde. In deze tijd werd Noorwegen één land met één koning. Tijdens deze periode zeilden veel Noren (en Denen en Zweden) naar verschillende landen in Europa (en een beetje Azië en Afrika). Vooral in Noord Engeland, Ierland en Schotland zijn veel plundertochten geweest, maar ook in Nederland zijn de Vikingen actief bezig geweest. Eerst waren het vooral plunderingen, maar daarna werd het steeds meer kolonisatie en handel.

Tijdens de viking tijd zijn er ook veel expedities richting het westen vertrokken. De Noren ontdekten IJsland, Groenland en zelfs noordwest Amerika (Newfoundland). IJsland en Groenland werden bevolkt door Noormannen.

Tijdens de middeleeuwen verloor Noorwegen zijn onafhankelijkheid. Het was of onderdeel van Denemarken of van Zweden. Dit zorgde er samen met de pest ervoor dat Noorwegen een arm land werd.

In 1814 verklaarden de Noren zich, na de nederlaag van Napoleon, onafhankelijk en maakten een grondwet (17 mei 1814). Zweden weigerde dit te aanvaarden en herkreeg controle over Noorwegen, maar Noorwegen werd steeds meer onafhankelijk en de grondwet bleef geldig. De grondwet van vandaag is nog steeds dezelfde als in 1814. In 1905 werd Noorwegen eindelijk weer een onafhankelijk land. Een Deense prins werd tot koning gekozen van Noorwegen. Dit was koning Haakon VII. Noorwegen heeft ook nog geprobeerd om de koloniën IJsland, Groenland en de Faerøyer terug te krijgen, maar deze bleven bij Denemarken.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd Noorwegen veroverd door de Duitsers. De Noren bleven twee maanden lang vechten, maar werden uiteindelijk toch verslagen. Tijdens de oorlog werd het verzet aangevoerd door de kroonprins Olav V. In 1957 zou hij zijn vader opvolgen.

In de jaren zeventig werd er olie gevonden voor de Noorse kust. Nu is de olie een van de belangrijkste factoren van de Noorse economie.

In 1991 werd Olav V opgevolgd door Harald V die nu koning is.

Culturele kenmerken

De Noren zijn een gastvrij volk dat zijn uiterste best zal doen om gasten in zijn huis te verwelkomen en hun taart en iets te drinken aan te bieden. Dit is een traditie die wortelt in de afgelegen landelijke nederzettingen van weleer toen gasten versterking nodig hadden na een zware reis. Het Noors stamt af van de Germaanse talen.

De Noren zijn een zeer patriottistisch volk, zoals te merken is op de nationale feestdag (17 mei), wanneer jong en oud in klederdracht door de straten paraderen. Aan de ene kant worden Noren beschouwd als een liberaal, tolerant volk, maar aan de andere kant hechtten ze nog aan wetten die afstammen van een voorbij tijdperk. De verkoop van alcohol is bijvoorbeeld alleen toegestaan aan staatswinkels die Vinmonopolet heten.

Noorwegen was een katholiek land tot de reformatie in 1537, toen de staatskerk per koninklijk decreet Evangelisch-luthers werd.

Het belang van tradities is duidelijk te zien in de vele openluchtmusea van het land. Het lijkt alsof geen enkele plaats compleet is zonder zijn eigen collectie rustieke houten gebouwen in de plaatselijke bouwstijl en ambachten als houtbewerking en decoratieve schilderskunst (rosemaling). De volksmuziek komt van de oude liedjes en sagen in het land, en men hoort muzikanten, met name op festivals, regelmatig spelen op de Hardanger-viool. Tal van schoolblazersensembles vormen een vrolijk en harmonieus onderdeel van de kinderparade op de nationale feestdag en andere feestelijke aangelegenheden.

Noren lezen meer kranten dan welk ander volk dan ook. Gemiddeld koopt elk huishouden maar liefst 1,9 kranten per dag. Er worden ook veel boeken verkocht. Het populairste boek is Thor Heyerdahls De Khon-Tiki expeditie dat in bijna 70 talen is uitgegeven en waarvan wereldwijd miljoenen exemplaren zijn verkocht. De Noorse keuken vergaart de laatste jaren steeds meer roem, onder andere vanwege de goede en verse ingrediënten van de maaltijden. Vis is een belangrijk onderdeel van Noorse gerechten. Wild is ook populair, vooral eland, rendier en gevogelte. Wilde bessen zijn geliefd, zoals bijv. bosbessen, frambozen en bergbraambessen, en vormen vaak de basis van heerlijke desserts.

Noors bier is van goede kwaliteit. De plaatselijk geproduceerde aquavit (akevitt) is

een sterke drank die uit aardappels wordt gedestilleerd en aangevuld met kruidige aroma's als komijn of karwij.

Noorwegen is een land van goed eten, voor Nederlandse begrippen misschien een beetje duur, maar wel om je vingers bij op te eten...

Demografische kenmerken

De bevolkingsdichtheid per vierkante kilometer is bijna overal minder dan 1, behalve in het zuiden waar het 1-10 is.

Oslo heeft dan ook minder dan 500.000 inwoners. De bevolkingsgroei in het Zuiden is gem. 1,0-1,5%, maar hoe verder je naar het Noorden gaat hoe minder dat wordt, totdat er zelfs sprake is van een afname!

De werkloosheid is in heel Noorwegen minder dan 6%. Een overgrote meerderheid (60% of meer) van de beroepsbevolking werkt in de dienstensector. 5-10% in de landbouw, en minder dan 30% in de industrie/mijnbouw.

Het aandeel van buitenlanders in de totale bevolking is 1.0-2,5%. Dat is laag voor een welvarend Europees land.

Economische kenmerken

Noorwegen, sinds 1949 NAVO-lid, is een land dat graag op zichzelf is. De referenda over de aansluiting bij de Europese Unie (in 1972 en 1994) resulteerden beide in een 'nee'; de laatste met 52% tegen en 48% voor. Actuele opiniepeilingen wijzen ong. hetzelfde uit. Op het gebied van internationale welvaart en vrede speelt Noorwegen echter wel een centrale rol. Noorwegen is gemeten naar het bruto nationaal product verhoudingsgewijs de grootste donor van de wereld. Het heeft ook bijna 60.000 mensen uitgezonden voor VN-vredesoperaties en reikt elk jaar de Nobelprijs voor de Vrede uit.

Op het vasteland van Noorwegen worden o.a. ijzererts, lood, koper, nikkel, graniet, en zink gewonnen. Spitsbergen heeft grote kolenreserves die door Noorse en Russische maatschappijen worden geëxploiteerd. Op de Noordzee wordt vanaf 1971 aardolie en aardgas gewonnen. In 1993 bedroeg de aardoliewinning 114 miljoen ton en de gaswinning 30 miljoen m³. Bij exploratie en winning is de staatsmaatschappij Statoil een steeds belangrijker rol gaan spelen. De aardolie wordt met tankschepen afgevoerd, het gas per pijpleiding naar Emden (Duitsland) en Teesside (Groot-Brittannië).

Het aandeel van de industrie aan het bruto nationaal product bedroeg in 1998 30% en 23% van de beroepsbevolking vindt er werk. Kleine bedrijven overheersen. De aluminiumindustrie is de belangrijkste tak. Naast Rusland is Noorwegen de grootste aluminiumproducent van Europa. Andere belangrijke producten zijn stikstof en kalksalpeter. Verder zijn van belang de houtveredelings- en papierindustrie, scheepsbouw en cementindustrie. De chemische en de

petrochemische industrie worden door de winning van aardgas en aardolie steeds belangrijker. De belangrijkste raffinaderijen bevinden zich te Bamble, Rafsnes en Mongstad. Van groot belang is ook de bouwsector.

Interne en externe relaties.

Handel

Noorwegen heeft sinds 1989 een overschot op de handelsbalans, voornamelijk door de aardolie-export. Belangrijke exportproducten zijn verder machines, metalen (aluminium), papier en cellulose, vis en chemische producten. Geïmporteerd worden vooral machines, grondstoffen en halffabrikaten, aardolie en aardolieproducten, voedingsmiddelen, auto's en schepen. Belangrijkste handelspartners zijn de EU, de Scandinavische buurlanden en de Verenigde Staten.

Infrastructuur

Er zijn nooit veel wegen geweest en de kustscheepvaart heeft altijd een centrale rol bij het transport gespeeld. Sinds de komst van de spoorwegen zijn er in het binnenland typische 'stationssteden' ontstaan. Het spoorwegnet is niet uitgebreid. Vanuit Narvik bestaat een aansluiting op het Zweedse spoorwegnet met een ertslijn naar Kiruna. In het personenvervoer over zee neemt de Hurtigrute van Bergen naar Kirkenes een centrale plaats in. Het vervoer door de lucht wordt verzorgd door SAS (ook internationaal), Braathens SAFE en Widerøe. Vanuit Noorwegen zijn er veerverbindingen naar Denemarken, Duitsland, Nederland en Engeland. Noorwegen bezit de vijfde koopvaardijvloot in grootte ter wereld met meer dan 1600 schepen van 100 brutoton en groter. De rederijen hebben grote belangen in de aardolie-industrie. Noorwegen is een van de eerste landen die zich in supertankers hebben gespecialiseerd. In Noorwegen is in 2001 de langste tunnel ter wereld geopend: de Laerdaltunnel is 24,5 km lang en begint 300 km ten noordwesten van Oslo en verbindt Oslo met Bergen.